

”DET ER IKKE RELEVANT AT VÆRE KRIMINEL OG SØGE JOB I EN BLOMSTERBUTIK”

Hvad er der på spil, når nogle mennesker søger fra ét ekstremt miljø til et andet eller bevæger sig på kryds og tværs af ekstreme grupperinger og bande- og rockermiljøet?

Det er forskere fra DPU, Aarhus Universitet ved at undersøge.

Af MAJ JUNI

Som regel er begrebet kompetence ikke ét, vi sætter kriminel foran, men det har forskerholdet bag et nyt projekt på DPU gjort.

”Du kan opbygge kriminel kompetence. Måske er du god til våbenhåndtering eller bankrøveri eller har andre kriminelle erfaringer, der kan bruges i flere sammenhænge. Når du er trådt ind i et kriminelt miljø, udvikler du en bestemt måde at anskue verden på, ligesom vi andre gør i vores arbejdsmæssige verdener. Det betyder, at du har svært ved at øjne muligheder uden for de kriminelle miljøer. Samtidig forsvinder disse kompetencer, hvis du forlader det kriminelle miljø og bevæger dig fra et ekstremt miljø til et normalt. Så hvis man ellers kan sige det på den måde, så er det

faktisk nemmere at fortsætte end at stoppe,” fortæller antropolog Tina Wilchen Christensen, der er postdoc på DPU, Aarhus Universitet, og en af forskerne bag projektet ’Border jumping – bevægelsesmønstre i og på tværs af forskellige ekstreme grupperinger og bande- og rockermiljøet’. Resultaterne fra projektet udkommer i en rapport i begyndelsen af 2017, men arbejdet har foreløbig bekræftet en af forskernes formodninger, nemlig at der er en form for ’skomager blev ved din læst’-dynamik på spil. Og det handler ikke alene om fortsat brug af de kompetencer, man har erhvervet sig, men også om at få anerkendelse for det, man kan, forklarer Tina Wilchen Christensen.

For snævre definitioner

Selv om der sjældent er to ens historier, ser forskerne nogle overordnede kategorier

af bevægelser på tværs af ekstreme grupperinger. Et eksempel er *border jumping*. Her er det kendetegnende, at man forlader et bestemt ekstremt miljø til fordel for et andet, og når man har krydset den grænse, er det helt udelukket fortsat at have kontakt med det gamle miljø, en slags eksklusivmedlemskab. Et velkendt eksempel er et skifte fra én rockergruppe til en anden. Et andet eksempel er *cross over*, der er kendetegnet ved at være en mere flydende bevægelse. Så mens det ene er et ’enten/eller’, er det andet et ’både/og’, og det er især de bevægelser, der interesserer forskerne. I projektet bliver en række eksemplariske cases introduceret, og Tina Wilchen Christensen pointerer, at der er brug for flere begreber til at beskrive, hvad der er på spil.

”En bevægelse fra bandemiljøet over i islamiske bevægelser beskriver bare et lille bitte udsnit af et kæmpe område, hvor der er nogle klare fællestræk på tværs af miljøerne. Og det får vi ikke øje på, hvis vi definerer det for snævert,” siger hun og drager en parallel til, hvordan hun selv i sit arbejde som antropolog danner netværk og udvikler sine kompetencer.

”Det afgørende er, at du får nogle erfaringer, og de erfaringer er relevante i nogle bestemte situationer. Det er ikke relevant at være kriminel og søge job i en blomsterbutik, men det kan godt være relevant at være kriminel og have en følelse af fx at være ’pissetræt af alt det feministpladder i ungdomshuset’, og så oplever man i stedet for, at der er et andet sted, hvor de kriminelle kompetencer anerkendes og synes brugbare. Det er ikke et bevidst valg”.

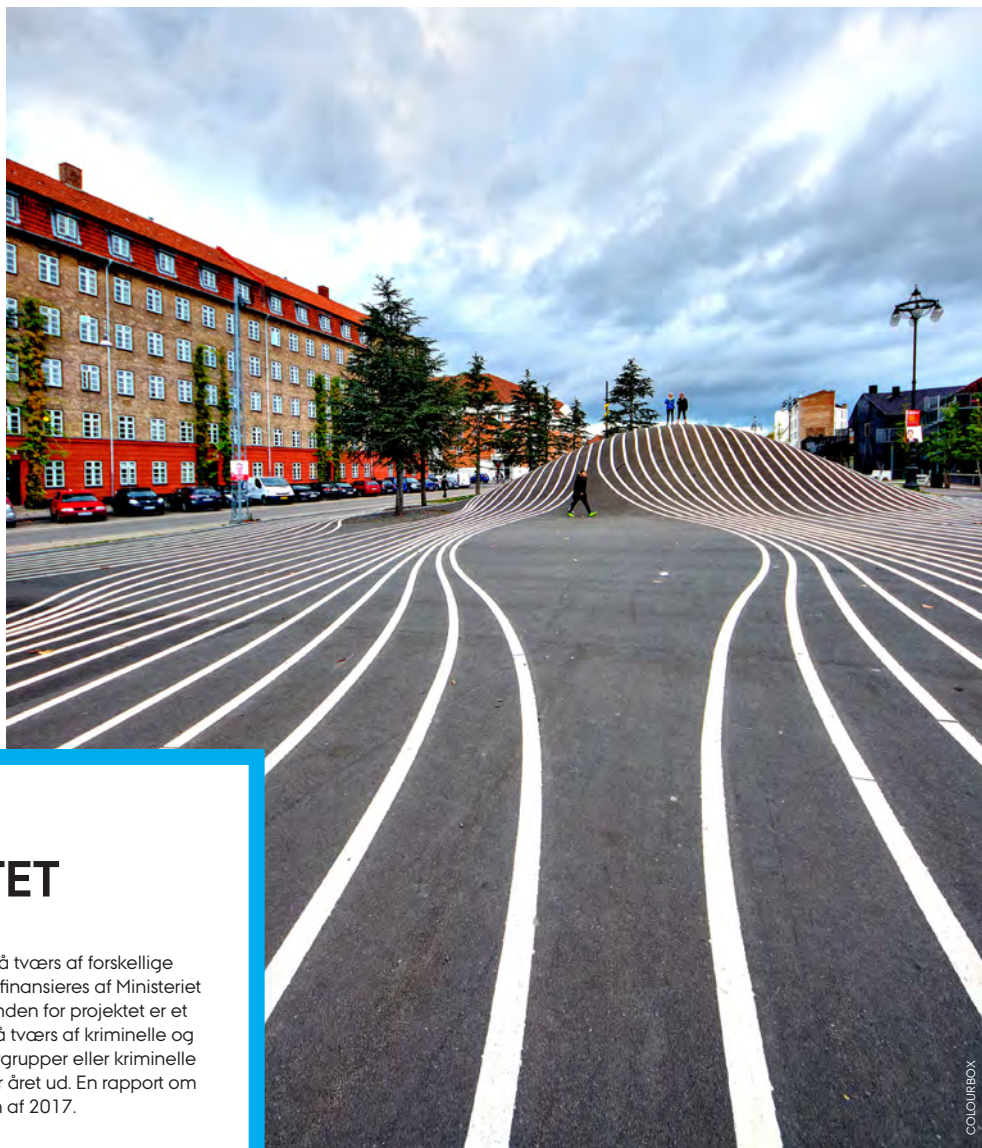
Hun efterlyser, at der bruges mere præcise termer for det, der er i spil, og vægrer sig ved den udbredte brug af begrebet radikaliserings. I sit ph.d.-projekt skrev Tina Wilchen Christensen om EXIT, et svensk program, hvor tidligere højreekstremister hjælper andre ud af ekstreme miljøer.

”Jeg har i flere år arbejdet med dem, man definerer som politiske ekstremister, og det er en helt præcis betegnelse for, at de ikke overholder et liberalt demokratis spilleregler, men er villige til at bruge vold, afpres-

»...der er en tendens til at se efter nogle meget mere kraftige bevægelser, end der egentlig er tale om. Vi ser miljøer, der er netværksorienterede, ligesom så meget andet.

Det er bare nogle helt andre ting, man netværker omkring«

Tina Wilchen Christensen

OM PROJEKTET

"BORDER JUMPING – bevægelsesmønstre i og på tværs af forskellige ekstreme grupperinger og bande- og rockermiljøet" finansieres af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Baggrunden for projektet er et ønske om at undersøge, hvorfor folk bevæger sig på tværs af kriminelle og ekstreme miljøer, fx fra ekstreme miljøer og til rockergrupper eller kriminelle netværk. Projektet gik i gang i februar 2016 og varer året ud. En rapport om projektet offentliggøres i begyndelsen af 2017.

ning, chikane og overvågning til at gøre noget politisk. Jeg har diskuteret ordet, men ikke brugt det som forklarende og bærende term," siger hun.

Du bliver det, du deltager i

I forbindelse med projektet har forskerne interviewet praktikere, politi, kriminalforsorg og NGO'er, der arbejder med afradikalisering og såkaldt 'exit' fra ekstreme miljøer. Endelig har forskerne også talt med tidligere ekstremister og kriminelle, der har bevæget sig i og på tværs af ekstreme og kriminelle miljøer.

"De fællestræk, vi ser, handler om erfaringsgrundlaget og om sociale kontakter, der fører en videre til noget, som kan synes attraktivt. Jeg tror, der er en tendens til at se efter nogle meget mere kraftige bevægelser, end der egentlig er tale om. Vi ser miljøer,

der er netværksorienterede, ligesom så meget andet. Det er bare nogle helt andre ting, man netværker omkring, men rent medmenneskeligt er det, der foregår, en slags standard," siger Tina Wilchen Christensen, der mener, det vigtige er at få øje på fællestrækkene.

"Når folk først kommer ind i miljøer, hvor der er noget, der begynder at rykke ved deres dagsorden for, hvad der er ret og rimeligt og kriminelt, så går der en bevægelse i gang. Der er nogle spilleregler, som du tilegner dig. Det er ikke ensbetydende med, at du bliver kriminel eller radikaliseret, og det er vigtigt at have nuancerne med, så man ikke stigmatiserer nogle andre. Vi skaber sociale identiteter via deltagelse, så det handler om, at man indtræder i et miljø med nogle bestemte værdier, som man gradvist kommer til at efterstræbe. Sagt på

en anden måde er de mennesker, der bevæger sig i ekstreme miljøer, ikke så anderledes end os andre. Ved at se mere nuanceret på det, får man også et bedre blik for dynamikkerne, og på den måde kan man måske igangsætte andre og bedre muligheder for at træde ud af de ekstreme miljøer," siger Tina Wilchen Christensen. ■

TINA WILCHEN CHRISTENSEN

Cand.polit i social antropologi, ph.d. postdoc på DPU, Aarhus Universitet. Forsker blandt andet i løsrivelser fra ekstreme grupper, radikaliseringsprocesser, identitetsformation, ekstremisme, sociale bevægelser og identitetskonstruktion.